

Οι γύφτοι της Ποδολοβίτσας

(απόσπασμα από το βιβλίο «Γεωργικά της Ρούμελης»)

"...Κοντά στο Αντελικό του Μεσολογγίου υπάρχει ένα χωριό που το λένε Ποδολοβίτσα (Πεντάλοφος). Στο χωριό αυτό κατοικούν μόνιμα και Τουρκόγυφτοι· παραστρατίζοντας απ' την περπατάρικη ζωή της φυλής τους, αποφάσισαν και έμειναν για πάντα στον κάμπο της Κατοχής και κοντά στων άλλων πρωτυτεριανών χωριανών τα σπίτια στην Ποδολοβίτσα έφτιασαν κι αυτοί δικά τους.

Όσο είναι ο χειμώνας μένουν εδεκεί, και δουλεύουν με το σφυρί και το αμόνι τους. Φτιάνουν γεωργικά εργαλεία και εφοδιάζουν όλα τα γύρω χωριά. Ωστόσο από καιρό σε καιρό κατεβαίνουν και στις πολιτείες, το Μεσολόγγι και το Αντελικό, παίζουν την καραμούζα και βαρούν το νταούλι, σε γάμους, σε βαφτίσια, σε γιορτάσια, σε γλέντια. Μένουν εκεί όσο βρίσκουν γλεντιού δουλειά και πάλι γυρίζουν στην Ποδολοβίτσα.

Όντας καλοσυνέψει ο καιρός, μέρες άνοιξης και καλοκαιριού, ξυπνάει το ένστικτο, θυμούνται οι πιο πολλοί από τους Ποδολοβιτσάνους γύφτους την παλιά τους ζωή κι αρχίζουν να γυρίζουν από χωριό σε χωριό· βαρούν τα νταούλια στις γιορτάδες, στα πανηγύρια... Την Πρωτομαγιά σκορπίζονται από δαύτους σ' όλα τα Ρουμελιώτικα χωριά, όπου τους καλούν εδώ εκεί να παίζουν τα όργανα για να γλεντάει ο κόσμος του Μάη τη γιορτή. Παρέες, παρέες τότε βγαίνουν στην εξοχή, διασκεδάζουν και γίνεται τ' ανάστα ο *Κορκότζελος* με τους ζουρνάδες των γύφτων τους τσιριχτούς που σου βγάζουν αναμέλες κι ό,τι άλλο έχουν τ' αυτιά σου μέσα. Το νταούλι τους, ένα μικρό σαν ταμπούρλο νταουλάκι, που συνήθως το παίζουν Τουρκογυφτόπουλα, σε ξεκουφαίνει από τον πολύν κρότο, σε ξετρελαίνει με το ρυθμό που παίζεται: Τούμπου, τούμπου, τούμπου! ακούς το βάρεμα του *τουμπανόξυλου* που βαρεί στο μπροστινό το δέρμα του τούμπανου, και το κρ κρ-κρα κρα της *τουμπανόβεργας* που ακουμπάει ο γύφτος στο αντίθετο το τομάρι σαν αντικούφισμα. Χαλασμός κόσμου γίνεται!

— *Μωρέ, Ποδολοβίτσα έγινε το χωριό μας!* ακούς τότε τους χωριστές να λένε αναστατωμένοι απ' αυτή τη *χανταβούρα* (θόρυβο) των νταουλιών.

Όχι σπάνια, κι άλλες μέρες επίσημες οι Ποδολοβιτσάνοι Τουρκόγυφτοι γυρίζουν τα μαγαζιά του χωριού με την καραμούζα στο ζουνάρι. Κουτσοπίνουν κερνούν κι όσους χωριάτες βρίσκουν παίζουν με το όργανό τους λογιών - λογιών σκοπούς να γαργαλίσουν την όρεξη για γλέντι. *Τους βάζουν στο μεράκι* και τους προσκαλούν στην παρέα:

— *Παρ' το μάστορα!* ακούς τα λεβεντόπαιδα του χωριού.

— *Όξω φτώχεια!* φωνάζουν και στρώνονται.

Πολλές φορές αρχίζουν το βράδυ, εξακολουθούν όλη τη νύχτα, φτάνουν τα χαράματα κι ακόμα δε σηκώνονται από τη διασκέδαση. Αδειάζουν τα βαρέλια του μπακάλη, αδειάζουν κι οι σακούλες των πάλικαριών· γεμίζουν οι σακούλες των Τουρκόγυφτων χρήμα. Κολλούν, κολλούν αδιάκοπα τα εκατοστάρικα, τα πενηντάρικα, τα κοσάρια... στ' αστέρι (μέτωπο) του γύφτου· κι εκείνος μαζεύει όλο μαζεύει...

Μη σου περάσει όμως στο νου πως κρατούν οι γύφτοι τα χρήματα! Όπως τα παίρνουν έτσι και τα ξοδεύουν. Τους ξεψιλίζουν οι μπακάληδες κουβαλώντας αδιάκοπα κρασί, που αυτοί διατάζουν να 'ρθει για την παρέα. Πλερώνουν με το παραπάνω οι γύφτοι, και μπροστά. *Κάτω ο παράς*, που λέει ο λόγος, πριν να έρθει το κρασί στην παρέα, κι απ' αυτό βγήκε η παροιμία: *πλερώνω σα γύφτος!* που θα πει κουβαρντάς, δε λυπάται τα χρήματα!

Τους γνωρίζουν πολύ καλά όλοι στη δυτική Ρούμελη τους Ποδολοβιτσάνους γύφτους, γιατί κυρίως εκεί γυρίζουν εδώ εκεί μια φορά το χρόνο, για να μη λησμονήσουν την παλιά τους ζωή. Πιάνουν και σχέσεις μαζί τους οι χωριάτες.

Ξέρουν πως είναι σκορποχέρηδες κι ακατάστατοι σαν τους άλλους γύφτους. Ποτέ δεν τους βρίσκεται λεπτό στην τσέπη, γιατί τα χαλούν αλύπητα στα μεθύσια και με τις παρέες τους· ούτε και σιδερικό κρατούν ποτέ πάνω τους απ' αυτά που οι ίδιοι φτιάχνουν. Απ' την αιτία βγήκε η

παροιμία: στο γύφτο ούτε πρυόβολος δε βλογάει, που την λένε συχνά πυκνά για τον κάθε τεχνίτη· γιατί οι ευλογημένοι οι τεχνίτες έτσι το βρήκαν, εργαλείο που πέρασε από δικά τους χέρια για να γινεί, ποτέ δεν το μεταχειρίζονται. Έχει, μαθές, κουτάλι ο κουταλάς για να φάει; Δεν σας «φαίνεται πως η παροιμία του γύφτου με τον πρυόβολο και τούτη του κουτάλά με το κουτάλι μοιάζουν πέρα για πέρα την αρχαία: Άλλων ιατρός αυτός έλκεσι βρύων.

Παρέα Αρματωμένων απ' τη Σταμνά και τη Γουριά, οι οποίοι γλεντούν στην Αγι-Αγάθη το 1885, συνοδία οργανοπαιχτών της Ποδολοβίτσας, που μόλις διακρίνονται

Το απόσπασμα «Οι γύφτοι της Ποδολοβίτσας» προέρχεται από το Βιβλίο «Γεωργικά της Ρούμελης» του ρουμελιώτη συγγραφέα Δημητρίου Λουκόπουλου. Γεννήθηκε το 1872 στην Αρτοτίνα της Λωρίδας, ίσως το ορεινότερο χωριό της Ρούμελης (υψόμετρο 1250 μ.), υπηρέτησε δε δάσκαλος επί 32 χρόνια στο Κεφαλόβρυσο Τριχωνίδας (Θέρμο). Αν και δεν

είχε Πανεπιστημιακούς τίτλους το έργο του έχει τύχει ευρείας αναγνωρίσεως.

Το λαογραφικό του έργο πηγάζει από τα προσωπικά του βιώματα, πλάι στη γεωργική ζωή της Ρούμελης που έζησε τα καλύτερα του χρόνια. Διαβάζοντας το βιβλίο οι παλαιότεροι που έζησαν στο χωριό θα ξαναζήσουν τη μοναδική εκείνη ανάμνηση που ο χρόνος έχει παραμερίσει. Το βιβλίο πρωτοκυκλοφόρησε το 1938 κι επανακυκλοφόρησε το 1983 από τις εκδόσεις "ΔΩΔΩΝΗ".

Απόσπασμα από το Βιβλίο του Δημητρίου Λουκόπουλου
Γεωργικά της Ρούμελης
το οποίο διαμορφώθηκε σε ψηφιακή μορφή από αντίτυπο
για τις ανάγκες της ιστοσελίδας
www.pentalofo.gr